

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته

مصوب جلسه ۳۹۹ مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴

فهرست

۵.....	معیارهای ارزیابی	أ.....	فهرست
۶.....	درس ناتمام	ب.....	نامه ابلاغ به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی
۶.....	اعلام نمرات	ج.....	مقدمه
۶.....	میانگین نمرات	۱.....	تعاریف
۶.....	نام نویسی مشروط	۱.....	فصل اول- شرایط ورود و نام نویسی
۷.....	اخراج دانشجوی مشروط	۱.....	شرایط ورود
۷.....	شمول آیین نامه به دوره کارشناسی ارشد پیوسته	۲.....	نام نویسی
۷.....	فصل هفتم - مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل	۲.....	منع تحصیل همزمان
۷.....	مرخصی تحصیلی	۲.....	فصل دوم - نظام آموزشی
۸.....	انصراف از تحصیل	۲.....	تعریف واحد درسی
۸.....	مرخصی تحصیلی همسر دانشجوی بورسیه و همسر کارکنان دولت	۳.....	سال تحصیلی
۸.....	فصل هشتم - انتقال	۳.....	حدود اختیارات دانشگاه در مورد برنامه درسی
۸.....	تعریف انتقال	۳.....	دروس انتخابی
۹.....	انتقال فرزندان اعضای هیأت علمی	۳.....	ساعات حل تمرین
۹.....	انتقال دانشجویان ایرانی خارج از کشور	۳.....	فصل سوم - واحدهای درسی و طول مدت تحصیل
۱۰.....	فصل نهم - دانشجوی مهمان	۳.....	تعداد واحدها
۱۰.....	فصل دهم - تغییر رشته	۴.....	دروس پیشنهادی
۱۱.....	تغییر رشته اضطراری	۴.....	طول دوره
۱۲.....	فصل یازدهم - پذیرش واحدهای درسی	۵.....	فصل چهارم - حضور و غیاب
۱۲.....	فصل دوازدهم - فراغت از تحصیل	۵.....	حضور در جلسات درس
		۵.....	غیبت در امتحان
		۵.....	فصل پنجم - حذف و اضافه
		۵.....	فصل ششم - ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان
		أ.....	

نامه ابلاغ به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی

بسم الله الرحمن الرحيم

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته

مصوب جلسه ۳۹۹ مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴

آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی پیشنهادی کمیسیون تدوین آیین نامه ها که در جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ شورای عالی برنامه ریزی مورد بررسی و تصویب قرار گرفته بود در سیصد و سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴ در ۱۲ فصل، ۶۶ ماده و ۴۸ تبصره به تصویب نهایی رسید.

این آیین نامه برای آن دسته از دانشجویانی که از سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ و بعد ورود دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی می شوند لازم الاجرا است و از این تاریخ به بعد کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن برای این دسته از دانشجویان لغو می شود.

رأی صادره سیصد و سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴ در مورد آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی و کارشناسی صحیح است، به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و همه واحدهای مجری، برای اجرا ابلاغ می شود.

دکتر محمد رضا هاشمی گلپایگانی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی
و رییس شورای عالی برنامه ریزی

رونوشت: معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

خواهشمند است به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و واحدهای مجری ابلاغ نمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

آیین‌نامه آموزشی دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته

مقدمه

بیش از ۶ سال از اجرای آیین‌نامه آموزشی دوره‌های کاردانی و کارشناسی مصوب اسفند ماه ۱۳۶۹ شورای عالی برنامه‌ریزی (نشریه ۱۰۱) می‌گذرد. و این مدت، فرصت کافی بود تا نقاط ضعف و قوت آن بررسی و مورد توجه قرار گیرد.

بر این اساس کمیسیون تدوین آیین‌نامه‌ها مأموریت یافت تا با استفاده از نظرات دانشگاهها و کارشناسان مسایل آموزشی خصوصاً معاونین آموزشی دانشگاهها، آیین‌نامه مزبور را بررسی نموده برخی از مواد را اصلاح و تجدیدنظر و اشکالات آن را برطرف نماید. این کار صورت گرفت و آیین‌نامه جدید تدوین و جهت تصویب نهایی به شورای عالی برنامه‌ریزی پیشنهاد شد و شورای عالی برنامه‌ریزی طی جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ خود آن را بررسی و اصلاح و سپس در جلسه ۳۳۹ به تصویب نهایی رسانید که بصورت متن پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

این آیین‌نامه، مجموعه ضوابط و مقررات آموزشی مصوب حاکم بر آموزش عالی در مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته است که با هدف ایجاد هماهنگی در فعالیتهای آموزشی دانشگاهها و به منظور ارتقای کیفیت آموزشی تدوین یافته است.

لکن آنچه در نیل به این هدفها اهمیت بسیار دارد، نحوه اجرا و بکار بستن دقیق ضوابطی است که در آیین‌نامه، پیش‌بینی شده است. و این مقصود فقط با هماهنگی مسؤولان اجرایی و دانشگاهها، و همکاری استادان و دانشجویان متعهد حاصل خواهد شد.

باامید تحقق این همکاری و هماهنگی و توجیه و تبیین این موضوع، تذکر چند نکته ضروری به نظر می‌رسد.

۱- در این آیین‌نامه، تنها به ذکر اصول اکتفا شده است. آنجا که ساکت است تصمیم‌گیری برعهده شورای آموزشی دانشگاه مربوط است لکن تغییر اصول و یا تفسیری مغایر با اصول آیین‌نامه، مجاز نیست و اگر ابهامی در عبارت مشاهده شود رفع آن برعهده کمیسیون تدوین آیین‌نامه‌های شورای عالی برنامه‌ریزی است.

۲- مسؤولیت اجرای این آیین‌نامه برعهده دستگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دانشگاهها، مجتمع‌های دانشگاهی، مرکز آموزش عالی، دانشکده‌ها و دیگر انواع واحدهای آموزش عالی وابسته و تابعه وزارت فرهنگ و آموزش عالی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.

۳- مسؤولان اجرایی، اساتید راهنما، مدرسان و دانشجویان، ملزم به رعایت و اجرای این آیین‌نامه هستند. هر عملی که خلاف این آیین‌نامه در جایی صورت گیرد از درجه اعتبار ساقط است و آن عمل به هیچ وجه در جای دیگر قابل استناد نخواهد بود.

۴- لازم است دانشگاهها، دانشجویان را از آغاز تحصیل با مواد این آیین‌نامه آشنا سازند و به هنگام نام‌نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی و ابتدای هر سال تحصیلی، اهم مواد آن را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

۵- دانشگاهها موظفند باتعیین استاد راهنما، دانشجویان را درانتخاب واحدهای درسی و آشنایی کامل با اصول این آیین‌نامه یاری دهند. و ترتیبی برقرار سازند که انتخاب درس دانشجویان با مشورت و تایید استاد راهنما صورت گیرد. و استادان راهنما موظف باشند هر نکته ای را که در بهبود وضع تحصیلی و کشف ذوق علمی دانشجویان مؤثر است به آنان یادآوری نمایند.

۶- استادان دانشگاهها باید نهایت دقت و توجه را در تصحیح اوراق امتحانی دانشجویان مبذول دارند و در مهلت مقرر در آیین‌نامه، نمرات نهایی امتحانات دانشجویان را به آموزش تحویل نمایند. چه بی توجهی به این مهم، بخش قابل توجهی از آیین‌نامه آموزشی را معطل گذاشته احتمالاً موجب تضییع حقوق دانشجویان خواهد شد.

۷- چنانچه استادان محترم و مسؤولان آموزشی آگاهند در برنامه‌های آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی، ریز مواد و محتوای بسیاری از دروس پایه و بعضی از دروس اصلی برای چندین رشته یا گرایش تحصیلی هم‌خانواده از یک یا چند گروه آموزشی مشترک است. مثل محتوای ریاضی ۱ و ۲ که برای تمام رشته‌های فنی و مهندسی، ریاضی، فیزیک، کامپیوتر و آمار یکسان است، لازم است مسؤولان آموزشی دانشگاهها با مشورت بخش کامپیوتر به این دروس مشترک کد واحد اختصاص دهند و دانشجویان را به طور مساوی در کلاسها تقسیم نمایند تا از امکانات آموزشی به نحو بهتر، بیشتر و به طور بهینه استفاده شود.

۸- کلیه دانشگاهها ملزم به اجرای دقیق و کامل برنامه‌های آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشد و هیچ تغییری در عنوانها، تعداد و محتوای دروس و تغییر در دروس پیشنیاز مجاز نیست. چنانچه استادان و گروههای آموزشی در این گونه موارد نظری داشته باشند، می‌توانند نظر خود را در این زمینه به شورای عالی برنامه‌ریزی پیشنهاد نمایند.

۹- درحالیکه نیاز کشور به نیروی انسانی متخصص و آزموده بسیار زیاد ولی امکانات آموزش عالی در کشور محدود است، برعهده دانشگاهها است که از امکانات آموزشی حداکثر استفاده را به عمل آورند تا بیاری خداوند متعال در آینده شاهد شکوفایی فرهنگی و رشد کیفی آموزش عالی در سطح کشور اسلامی خود باشیم.

در پایان وزارت فرهنگ و آموزش عالی امیدوار است با تصویب و ابلاغ این آیین‌نامه بسیاری از مشکلات دانشگاهها از لحاظ مقررات آموزشی برطرف شود. با این امید نظرات مجریان، استادان و دست‌اندرکاران آموزش عالی درخصوص نتایج حاصل از اجرای این آیین‌نامه، می‌تواند در جریان تجدید نظرهای بعدی، مورد استفاده و استناد قرار گیرد.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی
و رییس شورای عالی برنامه‌ریزی

تعاریف*

در این آیین‌نامه تعاریف زیر پذیرفته شده است.

- ۱- **دانشگاه:** به همه دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی اعم از آموزشی و پژوهشی، روزانه و شبانه، دولتی و غیردولتی، «دانشگاه» گفته می‌شود.
- ۲- **دانشکده:** دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که در رده خاصی از علوم فعالیت دارد. مانند دانشکده علوم، دانشکده برق، دانشکده الهیات و نظایر آن.
- ۳- **گروه آموزشی:** گروه آموزشی واحدی از یک دانشکده یا یک دانشگاه است، که در یک رشته خاص یا چند رشته متجانس فعالیت دارد. مانند گروه ریاضی، گروه معارف اسلامی و نظایر آن.
- ۴- **گروه برنامه‌ریزی:** منظور از گروه برنامه‌ریزی یکی از گروههای نه‌گانه شورای عالی برنامه‌ریزی است که در وزارت فرهنگ و آموزش عالی استقرار دارند.
- ۵- **گروه آزمایشی:** منظور از گروه آزمایشی یکی از گروههای آزمایشی سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری دانشگاهها است، که داوطلبان را برحسب رشته‌های انتخابی به گروههای خاص تقسیم می‌کند.
- ۶- **دوره:** منظور از دوره در نظام آموزش عالی، مدت زمانی است که دانشجو وارد دانشگاه شده و در یک رشته خاص تحصیل می‌کند و در آن رشته فارغ التحصیل می‌شود. مانند دوره کاردانی، دوره کارشناسی و ...
- ۷- **اداره آموزش:** منظور از اداره آموزش، یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان از قبیل نام‌نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع‌آوری نمرات و اعلام نتایج بر عهده دارد.
- ۸- **استاد:** هر عضو هیأت علمی که مسؤولیت تدریس دروس نظری یا عملی را در دانشگاه بر عهده دارد استاد نامیده می‌شود.
- ۹- **رشته:** یکی از شعب فرعی از گروههای علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، هنر، تربیت معلم و علمی-کاربردی) است که از لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارآیی مشخص می‌انجامد. دروس مشترک در دو رشته متفاوت، نباید از ۳۰ درصد کل واحدها در هر دو رشته تجاوز کند.
- ۱۰- **گرایش:** هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می‌شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدهای رشته کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها بیشتر باشد.

فصل اول - شرایط ورود و نام‌نویسی

شرایط ورود

ماده ۱- شرایط ورود در دوره‌های کاردانی، کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)، کارشناسی ارشد پیوسته و دوره‌های دکتری عمومی پزشکی، داروسازی، دندانپزشکی و دامپزشکی، اعم از دوره‌های روزانه و شبانه به شرح زیر است:

* این تعاریف که عموماً به تصویب مراجع ذی‌ربط رسیده است مورد تایید شورای عالی برنامه‌ریزی است بنابراین جزو لاینفک این آیین‌نامه است و هر نوع تغییر یا تفسیر مغایر با آن مجاز نیست.

- ۱- مجاز بودن به تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی، برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- ۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه از داخل یا خارج کشور، مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آن برای آموزشهای حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی) و یا داشتن گواهینامه دوره کاردانی برای ورود به دوره کارشناسی ناپیوسته که حسب مورد به تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.
- ۳- پذیرفته شدن در آزمون ورودی.
- ۴- سپردن تعهد خدمت براساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذی‌ربط صادر می‌شود.

نام‌نویسی

- ماده ۲-** پذیرفته‌شدگان آزمون ورودی، موظفند در مهلت‌هایی که توسط دانشگاه اعلام می‌شود، برای نام‌نویسی و انتخاب واحد مراجعه نمایند. عدم مراجعه برای نام‌نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.
- ماده ۳-** دانشجو موظف است در هر نیمسال، در زمانی که دانشگاه اعلام می‌کند، برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام‌نویسی بدون اطلاع و عذر موجه، در یک نیمسال، بمنزله انصراف از تحصیل است. در صورت تأخیر و یا عذر موجه، حق انتخاب واحد و ادامه تحصیل را در آن نیمسال ندارد. ولی آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب می‌شود.
- تبصره-** دانشجو موظف است عذر موجه خود را در خودداری از نام‌نویسی، با دلایل مستند، به طور مکتوب در اولین ماه بعد از آغاز هر نیمسال تحصیلی، به اداره آموزش دانشگاه اطلاع دهد.

منع تحصیل همزمان

- ماده ۴-** دانشجو در یک زمان حق نام‌نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در هر رشته بیش از یک گرایش در یک یا چند دانشگاه را نخواهد داشت. در صورت تخلف، از ادامه تحصیل در یکی از رشته‌های انتخابی به تشخیص کمیسیون بررسی موارد خاص وزارت محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می‌شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه‌های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه‌های تعیین شده به دانشگاه ذی‌ربط بپردازد.
- تبصره-** دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان)، از شمول این ماده مستثنی هستند.
- تعریف دانشجوی ممتاز، و ضوابط اجرایی این تبصره، توسط شورای هدایت استعدادهای درخشان در آموزش عالی تعیین و ابلاغ می‌شود.

فصل دوم - نظام آموزشی

تعریف واحد درسی

- ماده ۵-** آموزش در تمام دانشگاههای کشور مبتنی بر نظام واحدی است.

در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس، به همان درس محدود است.

هر واحد درس، مقدار با میزان درسی است که مفاد آن به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (یا آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارگاهی (یا عملیات میدانی) ۵۱ ساعت، کارآموزی و کارورزی (یا کار در عرصه) ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی (یا دوره تابستانی) و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی تدریس می‌شود. درمورد رشته‌هایی که دارای پروژه هستند مدت اجرای پروژه متناسب با واحد آن، توسط استاد مربوط تعیین می‌شود.

سال تحصیلی

ماده ۶- هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و عداللزوم یک دوره تابستانی است و هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۷ هفته و هر دوره تابستانی شامل ۶ هفته آموزش است.

تبصره- مدت امتحانات پایانی نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت آموزش محسوب نمی‌شود.

حدود اختیارات دانشگاه در مورد برنامه درسی

ماده ۷- تمام دانشگاهها موظفند برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی را اجرا نمایند.

ترتیب دروس با رعایت پیشنیازها، روش تدریس، و جابه‌جا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع برعهده دانشگاهها است.

دروس انتخابی

ماده ۸- دانشگاهها می‌توانند در هر رشته به تشخیص گروه مربوط تعدادی از دروس مرتبط با رشته را تعیین و به عنوان دروس انتخابی به دانشجویان ارائه دهند. مشروط بر آنکه تعداد واحدها از سقف مجاز در هر رشته تجاوز نکند.

ساعات حل تمرین

ماده ۹- دانشگاهها می‌توانند، در صورت لزوم، به تشخیص گروه آموزشی، در هر رشته از دوره‌های کارشناسی، تا ۲۰ ساعت، در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۱۰ ساعت به عنوان حل تمرین به ساعات تدریس رشته، در طول دوره بیفزایند.

فصل سوم - واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

تعداد واحدها

ماده ۱۰- تعداد واحدهای درسی لازم برای گذراندن هر یک از دوره‌های تحصیلی به شرح زیر است:

دوره‌های کاردانی: بین ۶۸ تا ۷۲ واحد.

دوره‌های کارشناسی پیوسته غیر از رشته‌های فنی و مهندسی: ۱۳۰ تا ۱۳۵ واحد.

دوره‌های کارشناسی پیوسته فنی و مهندسی: ۱۳۰ تا ۱۴۰ واحد.

دوره‌های کارشناسی ناپیوسته: ۶۷ تا ۷۰ واحد.

دوره‌های کارشناسی ارشد پیوسته: ۱۷۲ تا ۱۸۲ واحد.

ماده ۱۱- هر دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی را انتخاب کند.

- تبصره ۱-** در آخرین نیمسال تحصیلی، دانشجو از رعایت شرط انتخاب حداقل ۱۲ واحد معاف است.
- تبصره ۲-** در صورتیکه دانشجو برای فراغت از تحصیل تنها یک درس باقیمانده داشته باشد، با نظر دانشگاه و تأیید استاد مربوط، می‌تواند امتحان آن درس را در طول نیمسال از طریق معرفی به استاد بگذراند.
- تبصره ۳-** اگر دانشجویی در یک نیمسال میانگین کل نمراتش حداقل ۱۷ باشد می‌تواند با نظر دانشگاه در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی را انتخاب کند.
- تبصره ۴-** در مواردی که دانشجو برای فراغت از تحصیل حداکثر ۲۴ واحد باقی داشته باشد، حتی اگر مشروط باشد، با نظر دانشگاه، می‌تواند تمامی واحدهای باقی‌مانده را در یک نیمسال انتخاب کند.
- تبصره ۵-** تعداد واحدهای انتخابی در دوره تابستانی حداکثر ۶ واحد درسی است.

دروس پیشنهادی

- ماده ۱۲-** آن دسته از پذیرفته‌شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها در دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته در همه رشته‌های تحصیلی که نمره خام امتحان آنها، در آزمون ورودی، در یک یا چند درس، به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته دروسی را که آن دانشگاه تعیین می‌کند به عنوان دروس جبرانی یا (پیشنیز دانشگاهی) علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب بگذرانند.
- تبصره ۱-** تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه، و زمان تدریس دروس پیشنهادی دانشگاهی برعهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده است.
- تبصره ۲-** سازمان سنجش آموزش کشور، موظف است پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته‌شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاههای ذی‌ربط قرار دهد.
- تبصره ۳-** ارائه دروس پیشنهادی دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها در دانشگاهها، از هر حیث، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.
- نمره این دروس در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین نمرات پایان نیمسال و همچنین در میانگین کل نمرات دانشجو، محاسبه می‌شود و در مشروطی، قبولی یا ردی دانشجو نیز تأثیر دارد.
- تبصره ۴-** به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیشنهادی دانشگاهی را گذرانده باشند، یک نیمسال تحصیلی افزوده می‌شود.

طول دوره

- ماده ۱۳-** حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته ۳ سال و در دوره‌های کارشناسی پیوسته ۶ سال است. در صورتی که دانشجو نتواند واحدهای دوره را در حداکثر مدت مجاز تحصیل با موفقیت بگذراند از دانشگاه مربوط اخراج می‌شود.

فصل چهارم – حضور و غیاب

حضور در جلسات درس

ماده ۱۴- حضور دانشجو در تمام جلسات مربوط به هر درس الزامی است و ساعات غیبت دانشجو در هر درس نباید از ۴/۱۷ (چهار هفدهم) مجموع ساعات آن درس تجاوز کند. در غیر اینصورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره ۱- در صورتیکه غیبت دانشجو در هر درس بیش از ۴/۱۷ (چهار هفدهم) باشد ولی غیبت او موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود. در این حال رعایت حد نصاب ۱۲ واحد در طول نیمسال برای وی الزامی نیست. ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۲- غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس، به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیشامد جزو ۴/۱۷ (چهار هفدهم) غیبت مجاز دانشجو محسوب می‌شود.

غیبت در امتحان

ماده ۱۵- غیبت غیرموجه در امتحان هر درس به منزله گرفتن نمره صفر در امتحان آن درس است و غیبت موجه در امتحان هر درس موجب حذف آن درس می‌گردد.

ماده ۱۶- تشخیص موجه بودن غیبت در جلسات درس و در امتحان برعهده شورای آموزشی دانشگاه یا کمیته منتخب آن شورا است.

فصل پنجم – حذف و اضافه

ماده ۱۷- دانشجو می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی، فقط در مهلتی کمتر از دو هفته، پس از شروع نیمسال تحصیلی حداکثر دو درس دیگر انتخاب یا دو درس انتخابی خود را حذف یا دو درس انتخابی خود را با دو درس دیگر جابه‌جا نماید، مشروط بر آنکه تعداد واحدهای انتخابی وی از حدمقرر تجاوز نکند.

ماده ۱۸- در صورت اضطرار، دانشجو می‌تواند تا ۵ هفته به پایان نیمسال تحصیلی مانده، فقط یکی از درسهای نظری خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر آنکه اولاً غیبت دانشجو در آن درس بیش از ۴/۱۷ (چهار هفدهم) مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً، تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۱۹- حذف کلیه درسهای اخذ شده در یک نیمسال، تنها در صورتی مجاز است که بنابه تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت نیمسال مزبور جزو حداکثر مجاز تحصیل دانشجو محسوب خواهد شد.

فصل ششم – ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

معیارهای ارزیابی

ماده ۲۰- ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف درسی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می‌گیرد و استاد هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

تبصره - برگزاری امتحان پایان نیمسال برای هر درس الزامی است.

ماده ۲۱- معیار ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان نمره درس است و نمرات دانشجویان در هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست تعیین می‌شود.

ماده ۲۲- حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است. دانشجویی که در هر یک از دروس الزامی مردود شود، در اولین فرصت، ملزم به تکرار آن است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجویان ثبت و در محاسبه میانگین منظور می‌شود.

تبصره- اگر دانشجویی در یک درس اختیاری مردود شد، به جای آن درس می‌تواند از جدول دروس انتخابی در برنامه مصوب، درس دیگری را انتخاب کند.

درس ناتمام

ماده ۲۳- در موارد استثنایی، نمره تمرین دبیری، کارآموزی و کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه آموزشی مصوب، توأم با پروژه ارائه می‌شود، در صورتی که به تشخیص استاد و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌گردد. نمره ناتمام باید حداکثر تا پایان نیمسال بعد به نمره قطعی تبدیل گردد.

اعلام نمرات

ماده ۲۴- استاد موظف است گزارش نمره نهایی هر درس را حداکثر ظرف ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس به اداره آموزش دانشکده یا واحد مربوط تسلیم نماید.

ماده ۲۵- اداره آموزش هر دانشکده یا واحد ذی‌ربط در هر دانشگاه موظف است نمرات دانشجویان را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره- نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیر قابل تغییر است.

میانگین نمرات

ماده ۲۶- در پایان هر نیمسال تحصیلی، میانگین نمرات دانشجویان در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال و در پایان دوره تحصیلی، میانگین کل نمرات دانشجویان، محاسبه و در کارنامه وی ثبت می‌شود.

تبصره ۱- برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس در نمره آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضربها در تمام دروسی که دانشجویان برای آن نمره گرفته است (اعم از ردی یا قبولی) بر تعداد کل واحدهای اخذ شده تقسیم می‌شود.

تبصره ۲- دوره تابستانی، به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی‌شود. نمرات دروسی که دانشجویان در دوره تابستانی می‌گذرانند، تنها در محاسبه میانگین کل دانشجویان محسوب می‌شود. به همین نحو نمرات دانشجویان در نیمسالی که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می‌کند، و کسر بودن واحدها خارج از اراده او است نیز مانند دروس تابستانی در میانگین کل او محاسبه می‌شود، ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجویان محسوب خواهد شد.

نام‌نویسی مشروط

ماده ۲۷- میانگین نمرات دانشجویان در هیچ نیمسال تحصیلی نباید کمتر از ۱۲ باشد، در غیر این صورت، نام‌نویسی دانشجویان در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

تبصره- هر دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن دانشجو را هر بار به وی، کتباً اطلاع دهد. و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط نماید. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانعی در اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۲۸- دانشجویی که به صورت مشروط نام‌نویسی می‌کند، جز در آخرین نیمسال تحصیلی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

اخراج دانشجوی مشروط

ماده ۲۹- در صورتی که میانگین نمرات دانشجو در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد پیوسته در سه نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب و در دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در دو نیمسال تحصیلی، اعم از متوالی یا متناوب، کمتر از ۱۲ باشد در هر مرحله‌ای که باشد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۳۰ (اصلاحی)- دانشجویی که به علت مشروط شدن یا به هر دلیل دیگر از ادامه تحصیل در دوره کارشناسی محروم یا منصرف می‌شود در صورتی که حداقل ۷۰ واحد درسی را با نمره قبولی گذرانده باشد می‌تواند مدرک کاردانی در همان رشته دریافت کند.

تبصره (اصلاحی)- صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه صادرکننده مدرک کاردانی صورت می‌گیرد.

ماده ۳۱- دانشجویی که به دلیل مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می‌تواند برای تحصیل مجدد، در آزمون سراسری شرکت کند. و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد.

دانشگاه پذیرنده می‌تواند، واحدهایی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و طبق ضوابط این آیین‌نامه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

شمول آیین‌نامه به دوره کارشناسی ارشد پیوسته

ماده ۳۲- دانشجوی دوره کارشناسی ارشد پیوسته، در طول تحصیل تا سقف واحدهای قابل قبول دوره کارشناسی (۱۳۵ تا ۱۴۰) تابع مقررات این آیین‌نامه است و در دورس تخصصی، پروژه و پایان‌نامه که در برنامه مصوب با علامت ستاره مشخص شده‌اند تابع آیین‌نامه کارشناسی ارشد ناپیوسته خواهد بود.

فصل هفتم - مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

مرخصی تحصیلی

ماده ۳۳- دانشجو می‌تواند در هریک از دوره‌های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته برای ۲ نیمسال متوالی یا متناوب از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره- مدت مرخصی تحصیلی، جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو در هر دوره محسوب می‌شود.

ماده ۳۴- تقاضای مرخصی تحصیلی باید به صورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی هر نیمسال، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره- اداره آموزش موظف است پس از کسب نظر از گروه آموزشی ذیربط قبل از اتمام مهلت نام‌نویسی، موافقت یا عدم موافقت درخواست دانشجوی را کتباً به وی ابلاغ نماید.

انصراف از تحصیل

ماده ۳۵- ترک تحصیل بدون کسب اجازه از دانشگاه محل تحصیل، انصراف از تحصیل محسوب می‌شود و دانشجوی منصرف از تحصیل، حق ادامه تحصیل ندارد.

تبصره- در موارد استثنایی، که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می‌داند، باید دلایل آن را حداقل یک ماه قبل از پایان همان نیمسال به دانشگاه ارائه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط دانشگاه، آن نیمسال جزو مرخصی تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

ماده ۳۶- دانشجویی که بخواهد از تحصیل منصرف شود، باید درخواست انصراف خود را شخصاً به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. این دانشجو مجاز است فقط برای یک بار در فاصله یک ماه از تاریخ درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می‌شود و دانشجو پس از آن، حق ادامه تحصیل در آن دوره را ندارد.

تبصره ۱- دانشجوی منصرف از تحصیل موظف است به کلیه تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، عمل کند.

تبصره ۲- تحصیل مجدد دانشجوی منصرف از تحصیل موکول به شرکت و قبولی در آزمون سراسری براساس ضوابط مربوط است.

مرخصی تحصیلی همسر دانشجوی بورسیه و همسر کارکنان دولت

ماده ۳۷- دانشجویی که به عنوان همسر یکی از کارکنان دولت، یا همسر یکی از دانشجویان بورسیه، به عنوان همراه، به خارج از کشور اعزام می‌شود، می‌تواند با ارائه حکم مأموریت همسر و به تشخیص و تأیید شورای آموزشی دانشگاه، علاوه بر استفاده از میزان مرخصی استحقاقی در طول دوره تحصیلی، تا ۴ سال دیگر نیز از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات بهره‌مند گردد.

فصل هشتم – انتقال

تعریف انتقال

ماده ۳۸- انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۳۹- انتقال دانشجو به هریک از دانشگاههای تهران ممنوع است جز در موارد زیر:

۱- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۲- معلولیت مؤثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص شورای عالی پزشکی به طور مستقل قادر به ادامه زندگی نباشد.

۳- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر، که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد. به تأیید مراجع ذی‌ربط.

تبصره ۱- هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲- برای کارمندان رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است. و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او در تهران باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۳- در موارد استثنایی که دانشگاه تشخیص می‌دهد، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و شوهر او نیز در شهرستان، دانشجوی باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان (محل تحصیل شوهر) موجود نباشد، شوهر او می‌تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۴- به منظور توزیع دانشجویان انتقالی به تهران و جلوگیری از سرگردانی آنان در تعیین محل تحصیل، کمیته‌ای در معاونت دانشجویی وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به نام کمیته انتقال تشکیل می‌شود. این کمیته می‌تواند برای پذیرش دانشجوی انتقالی در هریک از دانشگاههای تهران سهمیه تعیین کرده و دانشجویان انتقالی را مطابق سهمیه جایابی کند.

ماده ۴۰- انتقال دانشجو از دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی تهران به شهرستانها و از شهرستانها به یکدیگر، در یک رشته و در یک مقطع، به شرط موافقت دانشگاههای مبدأ و مقصد، بلامانع است.

ماده ۴۱- انتقال از دوره‌های شبانه به روزانه، از دانشگاه پیام نور به دانشگاههای حضوری (اعم از روزانه و شبانه) و از دانشگاههای غیردولتی به دانشگاههای دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن، با موافقت مبدأ و مقصد، بلامانع است.

انتقال فرزندان اعضای هیأت علمی

ماده ۴۲- انتقال همسر و فرزندان اعضای هیأت علمی به محل اشتغال آنها طبق ضوابط ویژه، صورت می‌گیرد. و این ضوابط توسط وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و تدوین و ابلاغ می‌شود.

انتقال دانشجویان ایرانی خارج از کشور

ماده ۴۳- انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی داخل مطابق آیین‌نامه‌ای صورت می‌گیرد که در جلسه ۲۲۹ مورخ ۱۳۷۴/۳/۲۸ شورای عالی برنامه‌ریزی تصویب و ابلاغ شده است. (ضمیمه ۳)

ماده ۴۴- دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبدأ تسلیم نماید.

ماده ۴۵- دانشگاه مبدأ در صورت موافقت با انتقال، موظف است حداکثر، ظرف یک هفته، موافقت خود را همراه درخواست دانشجو و ریز نمرات او به دانشگاه مقصد ارسال دارد. و دانشگاه مقصد مکلف است، حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی، نظر خود را به دانشگاه مبدأ اعلام نماید.

تبصره- در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبدأ به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبدأ قطع می‌شود.

ماده ۴۶- در صورت انتقال فقط واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می‌شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ است، برعهده دانشگاه مقصد است. در هر حال حذف احتمالی واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره- تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبدأ اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات دروس پذیرفته شده، فقط در محاسبه میانگین کل او محسوب می‌شود.

ماده ۴۷- مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می‌شود. و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده‌شده دانشجو و مجموع واحدها در دانشگاههای مبدأ و مقصد، با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می‌شود.

ماده ۴۸- انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل، در هر مقطع تحصیلی فقط یک بار مجاز است.

فصل نهم – دانشجوی مهمان

ماده ۴۹- در مواردی که دانشجو به طور موقت، ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می‌تواند با موافقت دانشگاه‌های مبدأ و مقصد، به عنوان دانشجوی مهمان، به طور موقت، برای مدت معین، محل تحصیل خود را تغییر دهد.

ماده ۵۰- مهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، مشروط بر این است که، دانشجو حداقل یک نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدأ گذرانده باشد.

ماده ۵۱- مهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس به صورت تک درس با نظر دانشگاه مبدأ و موافقت دانشگاه مقصد بلامانع است.

ماده ۵۲- هر دانشجو در هر رشته می‌تواند حداکثر یک نیمسال در دوره کردانی، یا دو نیمسال در دوره کارشناسی، در یک دانشگاه، به طور تمام وقت، به صورت مهمان تحصیل کند. در هر حال نباید تعداد دروسی را که دانشجو به صورت مهمان (چه به صورت تمام وقت و چه به صورت تک درس) در یک یا چند دانشگاه گذرانده است، از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز کند.

تبصره- انتخاب واحد دانشجو، چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت، باید با اطلاع گروه آموزشی دانشگاه مبدأ و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۵۳- واحدهایی را که دانشجوی مهمان در یک دانشگاه می‌گذراند، عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت می‌شود. و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

ماده ۵۴- مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی مهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدأ صادر می‌شود.

فصل دهم – تغییر رشته

ماده ۵۵- دانشجو در طول دوران تحصیل در مقطع کردانی و کارشناسی می‌تواند، با داشتن شرایط زیر و موافقت گروه آموزشی ذی‌ربط از یک رشته به رشته دیگر در یک گروه آزمایشی و همان دانشگاه تغییر رشته دهد:

۱- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲- حداقل ۱/۶ و حداکثر ۲/۳ واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳- نمره آزمون ورودی متقاضی از نمره آزمون پایین‌ترین فرد پذیرفته شده در سهمیه و رشته مورد تقاضا در همان سال کمتر نباشد.

۴- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱- تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذی‌ربط امکان پذیر است.

تبصره ۲- تغییر رشته به رشته‌هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش‌بینی شده است، موقوف به اجرای شرایط مربوط است.

تبصره ۳- دانشجو در هریک از مقاطع تحصیلی، تنها یک بار می‌تواند تغییر رشته دهد.

ماده ۵۶- تغییر رشته درمقاطع تحصیلی هم سطح، صورت می‌گیرد. در غیر این صورت، فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین‌تر، امکان‌پذیر است.

ماده ۵۷- در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین فرصت در رشته جدید نام‌نویسی کند و پس از نام‌نویسی، دانشجو حق بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره- اقدام نکردن دانشجو به نام‌نویسی در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌شود.

ماده ۵۸- دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱- دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌شود، ولی نمرات دروس پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین، در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند. در این حال، چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجو در رشته جدید منظور می‌شود.

تبصره ۲- در صورتی که تعداد واحدهای دروس پذیرفته نشده دانشجو، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای موردنیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل، از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی‌شود.

تغییر رشته اضطراری

ماده ۵۹- چنانچه دانشجو به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه‌ای گردد که توانایی ادامه تحصیل در آن رشته و یا امکان بهره‌گیری از کارآیی حاصل از آن را طبق جداول نقص عضو از دست بدهد، می‌تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری متناسب با رشته خود در همان گروه آزمایشی که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد، تغییر رشته دهد. در این حال دانشجو از رعایت شرایط موضوع ماده ۵۵ (باستثنای بند ۱) و ماده ۵۷ معاف خواهد بود.

تبصره- در مواردی که دانشجو به دلایل نقص عضو و بیماری، توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته‌های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، کمیسیون آموزشی دانشگاه پس از بررسی کامل مسأله، نسبت به تغییر رشته دانشجو به رشته‌ای در گروه آزمایشی دیگر تصمیم می‌گیرد.

ماده ۶۰- دانشجویان دوره دکتری پزشکی عمومی، دندانپزشکی، داروسازی و دامپزشکی یا دوره‌های کارشناسی ارشد پیوسته، که به دلایلی از تحصیل در دوره مربوط منع شده‌اند، در صورتی که حداقل واحدهای معادل دوره کاردانی یا کارشناسی را گذرانده باشند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه و با احتساب واحدهایی که گذرانده‌اند، می‌توانند به یکی از رشته‌های گروه پزشکی یا یکی از رشته‌های مرتبط با آن در گروه دیگر، درمقاطع کاردانی یا کارشناسی، تغییر رشته دهند و پس از تطبیق واحدهای گذرانده شده، در رشته جدید، به ادامه تحصیل پردازند.

تبصره- در صورتی که دانشگاه مبدأ، فاقد رشته متناسب برای تغییر رشته این‌گونه دانشجویان باشد، شورای آموزشی دانشگاه نظر خود را دایر بر تغییر رشته دانشجو، حسب مورد به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌کند، تا دانشجو را در یکی از دانشگاه‌های دیگر جایابی نمایند.

ماده ۶۱- متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را همراه مدرک لازم، حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه در محل تحصیل خود تسلیم نماید.

ماده ۶۲- تغییر رشته از مقطع کارشناسی به مقطع کردانی بلامانع است. در این حال برای این‌گونه دانشجویان، حداکثر مدت مجاز تحصیل بر مبنای دوره کردانی محاسبه و به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده از دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود.

فصل یازدهم – پذیرش واحدهای درسی

ماده ۶۳- معادل‌سازی و پذیرش دروسی که قبول‌شدگان آزمون سراسری قبلاً در دانشگاهها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده‌اند با رعایت شرایطی به شرح زیر مجاز است:

- ۱- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.
- ۲- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد.
- ۳- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی باشد.
- ۴- محتوای آموزشی دروس گذرانده‌شده دانشجو با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.

- تبصره ۱-** معادل‌سازی و پذیرفتن دروس توسط گروه‌های آموزشی ذی‌ربط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود.
- تبصره ۲-** نمرات دروس پذیرفته‌شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی‌شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.
- تبصره ۳-** به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته‌شده دانشجو یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود.

فصل دوازدهم – فراغت از تحصیل

ماده ۶۴- دانشجویی که کلیه واحدهای درسی یکی از دوره‌های کردانی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته را طبق برنامه مصوب و براساس مقررات آیین‌نامه با موفقیت گذرانده باشد، فارغ‌التحصیل آن دوره شناخته می‌شود.

تبصره ۱- تاریخ فراغت از تحصیل، روزی است که آخرین نمره درسی دانشجو توسط استاد به اداره آموزش دانشکده یا دانشگاه تحویل می‌شود.

تبصره ۲- باتوجه به تبصره ۱ و رعایت دقیق ماده ۲۴ ضرورت دارد، هر دانشگاه در هر نیمسال، زمان خاصی را برای اعلام فراغت از تحصیل دانشجویان تعیین و مقدمات آن را فراهم سازد.

ماده ۶۵- میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره تحصیل، باید حداقل ۱۲ باشد، تا در رشته تحصیلی خود حسب مورد مدرک کردانی یا کارشناسی دریافت کند. در صورتی که میانگین نمرات دانشجو از ۱۲ کمتر باشد، چنانچه از نظر طول تحصیل مانعی نداشته باشد، می‌تواند حداکثر تا ۲۰ واحد درسی از درسهایی را که با نمره کمتر از ۱۲ قبول شده است در یک نیمسال تحصیلی (در دوره کردانی) و ۲ نیمسال تحصیلی (در دوره کارشناسی)، مجدداً انتخاب و آن درس را تکرار کند، تا میانگین کل خود را جبران نماید.

در این صورت نمرات دروس تکراری علاوه بر نمرات قبلی، در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل نمرات او محسوب می‌شود.

تبصره ۱- دانشجویی که نتواند یا نخواهد از مقررات مذکور در این ماده استفاده کند یا علی‌رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل نمرات خود را جبران نماید، در صورتی که مقطع تحصیلی او کاردانی است، از تحصیل محروم و اخراج می‌شود و در صورتی که در مقطع کارشناسی یا کارشناسی ارشد پیوسته باشد، براساس ماده ۳۰ و تبصره آن می‌تواند با اخذ مدرک مقطع تحصیلی پایین‌تر فارغ‌التحصیل شود.

تبصره ۲- دانشجویان دوره دکتری عمومی داروسازی و کارشناسی ارشد پیوسته سایر رشته‌ها که بیش از ۱۳۵ واحد درسی دروه را به حداقل میانگین نمرات ۱۲ گذرانده باشند در صورتی که به دلایلی از تحصیل منع شوند و یا مایل به ادامه تحصیل نباشند می‌توانند حسب درخواست خود به مدرک کارشناسی در رشته داروسازی یا رشته مربوط فارغ‌التحصیل شوند.

ماده ۶۶- این آیین‌نامه در ۱۲ فصل، ۶۶ ماده و ۴۸ تبصره در جلسات ۳۱۶ الی ۳۳۹ شورای عالی برنامه‌ریزی مورد بررسی قرار گرفت و سرانجام در جلسه ۳۳۹ مورخ ۱۳۷۶/۲/۱۴ به تصویب نهایی رسید و از تاریخ تصویب برای آن دسته از دانشجویانی که از سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ وارد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی می‌شوند لازم‌الاجرا است. و از این تاریخ به بعد تمام آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعملهای مغایر با آن برای این قبیل دانشجویان لغو می‌شود.

دکتر سید محمدرضا هاشمی گلپایگانی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی
و رییس شورای عالی برنامه‌ریزی

دکتر سید محمد کاظم نایینی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی